

הנבחרות דעות

עולם הסייבר: מערכת האכיפה צריכה להכיר במסוכנות של הזירה האינטרנטית

בעידן של ימינו, החברה מחויבת לייצר הרתעה מפני אלימות מקוונת ולהעניק הגנה לקורבנותיה, כאילו התרחש האירוע בעולם האמיתי

עו"ד לימור עציוני 11:22 30/01/2022 3 דק' קריאה

תגיות: אינטרנט / סייבר

האקר, מתקפת סייבר (צילום: REUTERS/Dado Ruvic)

עולם הסייבר הוא עולם מתעתע. בגירים וקטינים נופלים ברשת האפשרויות הכמעט בלתי מוגבלות שפותח בפניהם העולם הקיברנטי. בוגרים, ויותר מכך קטינים, נסחפים לתחושת החירות שמרחב הסייבר מעניק להם כביכול. תחושת חירות זו, והאנונימיות שהרבה פעמים נלווית אליה, מנוצלות על ידי בגירים וקטינים לפעילויות תוקפניות שלא היו מעזים לעסוק בהן ב"עולם האמיתי": איומים, פרסום פוגעני, הקנטות המגיעות כדי הטרדה וכד'. כל זאת אף שחובת ההתנהגות ההוגנת אינה פחותה יותר במדיום הקיברנטי לעומת העולם האמיתי.

הסכנה הרובצת לפתחם של קטינים **בתחום הזירה האינטרנטית** - מאיימת ומדאיגה במיוחד. הפיתוי להשתמש בחירויות שמעניק מרחב הסייבר גבוה, בלי שהשתמש יבין את חומרת מעשיו ואת אחריותו להתנהלותו הפוגענית. כזה הוא אופייה של הרשת, שמעניקה למשתמשיה תחושה שניתן לחצות גבולות, לעקוף מחסומים, להתגבר על מעצורים ולנהוג באופן שמעולם לא היית מעז לנהוג בו בעימותי פנים אל פנים במרחב הפיזי. המשתמש, בעיקר הקטין, נטול כלים שיאפשרו לו להבין שתמה ההפרדה הדיכוטומית בין העולם הממשי לעולם הווירטואלי.

התנהלות זו עלולה לגרום לפגיעות קשות מנשוא. איומים המושמעים ברשת החברתית - מעודדים פגיעה פיזית; הטרדה חוזרת ונשנית של קטין, לעתים רק על בסיס של תעלול חברתי משעשע, עלולה להגיע עד לכדי התאבדות של הנפגע; כתיבת מייל אנונימי עלולה לדרדר למציאות הרסנית שממדיה לא נצפו מראש. אף שברור לאנשי המקצוע בפרט, ולציבור המבוגר בכלל, שאין הבדל מבחינת האחריות המשפטית ריו אלימות פיזית על כל הירטיה לריו אלימות מקוונת. מתקשים רני הוטר להריו

מצד שני, קשה להוכיח שבקרב בני הנוער שנסחפו לאלימות מקוונת, נמצא היסוד הנפשי החיוני להוכחת העבירה. לעתים מדובר בחוסר מודעות; בטשטוש הגבול סביב לחץ חברתי, שעשוע, מעשי קונדס וגחמות של בני נוער. מודעות של ממש, שחוצה את רף האחריות הפלילית, לא תמיד ניתנת להוכחה במקרים של אלימות מקוונת. ילד או נער שמפרסמים דבר מה, לא תמיד מודעים להיקף התפוצה של דבריהם ואינם יכולים להבין את כוחם ההרסני.

• [לא בנט ולא סער: הפרשן היהודי בחר את הורש המפתיע של נתניהו](#)

יתירה מזו, זמינות אמצעי התקשורת, בשילוב מאפייני הקשרים החברתיים בין בני הנוער, גורמים לכך שהטלת אחריות פלילית על אותם עברייני רשת נראית לעתים בלתי מידתית, אף שיש בעבריינות זו לחולל פגיעה חמורה בקורבן. זאת ועוד, לעתים, בשל מאפייני הרשת, עלולה התנהגות תוקפנית שולית - להתעצם במרחבי הרשת לכדי ממדי ענק, אשר התוקף לא יכול היה לחזות אותם.

החברה מחויבת לייצר הרתעה מפני אלימות מקוונת ולהעניק הגנה לקורבנותיה, כאילו התרחש האירוע בעולם האמיתי. מצויים אנו לסכל מצב שבו הזירה הקיברנטית תעניק מחסה לעבריינים, רק מפני שהיא וירטואלית. דווקא בזמננו, כשההבחנה בין מילים וירטואליות למעשים פיזיים - הולכת ומיטשטשת, מחויבת החברה להרחיק עצמה ממצב של הענקת חסינות לפשעי העולם הווירטואלי, בהיעדר לעתים איכפה פלילית של ממש או הגדרות מדויקות של המותר והאסור במרחבי הרשת.

עבר זמנה של התפיסה המיושנת, שאלימות כרוכה בקרבה פיזית. משתמשים עלולים להפוך כל טלפון, מחשב או לפטופ לנשק אלים בעל תוצאות הרוג אסון. יש אומנם להכיר במאפייניו הייחודיים של השיח האינטרנטי, אולם אין להפקירו. רשויות אכיפת החוק חייבות, בזהירות הראויה, להטיל אחריות פלילית על העבריינים, קטינים ובגירים, לאחר בחינה וחקירה של כל התנהגות פוגענית מכל סוג וצורה.

הכותבת היא מומחית במשפט פלילי ובעלת מומחיות ייחודית בעבירות מין, עבירות הנוער וסייבר